

Duetoft (CD):

Jeg vil gerne begynde med at takke ministeren for indlægget i dag og sige til lykke til regeringen med det resultat, der er opnået ved forhandlingerne.

Noget af det vigtigste, ministeren siger i sit indlæg i dag, er, at det er meget flot med de mange ord, men hvordan overholdes det? Når jeg hører hr. Per Stig Møller tale om de fundamentale friheder, føler jeg en lille frygt for, hvordan vi definerer disse fundamentale friheder. Jeg tror, hr. Per Stig Møller og jeg er enige i, hvad dette begreb omhandler, men vi har jo mangen en gang set, at de fine ord bliver defineret forskelligt fra system til system og fra land til land, og dermed, at det, vi tager som ganske givet og fundamentalt i den vestlige verden, kan der rundt omkring andre steder være nogle andre synspunkter om.

Det, der måske er mest betænkeligt, hvis man skal se på den generelle atmosfære, er vel, hvad der i virkeligheden sker i Sovjetunionen og i Østeuropa. For én ting kan man vel slå fast i dag, og det er, at ikke en levende sjæl overhovedet kan spå om, hvad der vil ske i den del af verden. Alt er i øjeblikket så flydende, at det nok kan blive til noget lykkeligt, men at det så sandelig også meget hurtigt kan vende om og blive noget meget ulykkeligt.

Jeg vil da ønske hr. Gorbatsjov held og lykke med, hvad der er i gang. Men endnu en gang vil jeg understrege, at det, vi taler om, er en enkelt person, diktator eller ikke diktator – det er vel noget, der minder om det – men hvad med systemet? Er der ændret noget fundamentalt i partiet, og er der ændret fundamentalt i det sovjetiske samfund? Det kan godt være, der er det på overfladen, men der er i hvert to ting, som jeg mener er med til at skabe den atmosfære, der er i Østlandene og i Sovjet i øjeblikket, og som vi godt kan se lidt nervøst på. Det ene er de voldsomme nationale spændinger, ikke mindst inden for det sovjetiske system, der findes i øjeblikket. Det andet er de økonomiske problemer, som Sovjetunionen har.

I den forbindelse må jeg indrømme, at hvor meget jeg end gerne vil kæmpe for menneskerettigheder og da også forsøger på at gøre det dér, hvor jeg nu kan gøre det, har jeg nu alligevel min frygt for, at den brede gruppe af mennesker i Sovjet ligesom i så mange andre lande egentlig er ligeglade med det, vi står og taler om

her i dag, fordi menneskerettigheder i den forstand er noget, en elite møder.

Det, der beskæftiger mennesker på gaden, om man kan sige sådan, er i meget høj grad, om man på søndag kan få lov til at se sine børnebørn, hvordan sommeren bliver, og om der er brød på bordet.

Navnlig hvad angår det sidste, brød på bordet, frygter jeg, at et sammenrend af nationalisme plus den økonomiske frustration, der kommer hos almindelige mennesker, fordi der ikke er den økonomiske fremgang, man måske havde håbet på, kunne føre til, at Gorbatsjovs proces blev sat i stå. Og hvor står vi så? Derfor mener jeg, vi er nødt til at se på, hvad der skete sidste gang.

I 1975, da vi klarede Helsingforsaftalerne, var det egentlig i et klima, der ligner det, vi har i dag – et klima på den måde, at man i en årrække inden havde haft en afspænding, havde haft aftaler og hele Brandts Østpolitik osv., som jo gav et stort håb hos os om, at der nu virkelig var et gennembrud i gang i forholdet mellem Øst og Vest. Alligevel så vi altså nogle ganske få år efter dobbeltbeslutningen og problemerne med raketterne og alle de andre problemer, ligesom den kolde krig blev varmet noget op igen, alt dette bragte os pludselig i en situation, hvor det hele var ved at falde på gulvet.

Derfor er det efter CD's opfattelse vigtigt, at vi nok glæder os over det, der er sket, men at vi samtidig ikke glemmer, at vi stadig væk skal presse på og vi stadig væk skal kontrollere, at der faktisk sker noget.

I den forbindelse kan jeg ikke lade være med at dryppe en lille bitte smule malurt i bægeret til regeringen, selv om jeg på dette område gerne vil støtte regeringen alt, hvad jeg kan. Jeg vil nemlig advare en smule imod, at vi er for blåøjede, hvad jeg synes vi har været nogle gange. Jeg tænker eksempelvis på den sag, der kørte for ca. tre uger siden angående rumænske flygtninge i Ungarn, hvor problemet var, om disse flygtninge, der var kommet videre til Danmark, skulle sendes tilbage til Ungarn som et første opholdsland eller de ikke skulle. Nu er det jo endt med, at Ungarn slet ikke vil have dem, og det løste problemerne, men der er stadig ingen ændring i den beslutning, der blev truffet i Danmark, nemlig at Ungarn var et sikkert land for disse mennesker. Havde Ungarn sagt ja til at tage dem tilbage, var de blevet sendt væk fra Danmark.